سەماحەتی حەکیم .. عێراق ئێرانییەکان کەدەکاتەوە و ئەوەش گەورەترە لەوەی شوێنێك
یان گروپێك کەمی بکاتەوە داواش دەکەین سندوقەکی هاوکاری بۆ لوبنان و غەزە هەبێت

لە کۆڕبەندی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە گفتوگۆ (میری) لە هەولێر، کە بە ئامادەبوونی بەڕێز مەسرور بارزانی سەرۆکی حکومەتی هەرێم و کۆمەڵێك خەڵکی سیاسەت مەدار و میدیاکاری هەرێم و هەموو عێراق بەڕێوە چوو سەماحەتی حەکیم پیرۆزبایی لە گەلی کوردستان کرد بە بۆنەی سەرکەوتنی هەڵبژاردنەکان و ئاستی بەشداری کردنی میللی فراوان باشی بەڕێوە بردنی لە لایەن کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان.

سەماحەتی گوتی : بنیاتنانی دەوڵەت پەیوەستی بە کەشێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری سەقامگیر هەیە، عێراق پێشتر لە قۆناغی شەڕ و ململانەی پێکهاتەکتنی هەبوو، بەڵام ئێستا دۆخێکی سەقامگیری هەیە کە پێشتر بە خۆیەوە نەبینیوە لەسەر ئاستی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئەمنی ئەوەش بووە هۆی ئەو ئاوەدان کردنەوە و گەشەپێدان و بنیات نانە هەروەها عێراق ئیستا دەستپێشخەری ئەمنی هەیە پێشتریش کاردانەوەی بەرانبەر تیرۆر و کردەکانیان هەبووە.

سەماحەتی حەکیم جەختی لەوە کردەوە کە پەیوەستە پەرەسەندنەکانی ئێستای عێراق بە کراوەیی ناوچەیی و نێودەوڵەتی ببینین و هەڵسەنگاندنی دیمەنی عێراقی لەڕێگەی بەراوردکردنی ئەوەی ئێستا لەگەڵ ئەوەی پێشتر بووین و بەراوردکردنی لەگەڵ ئەو وڵاتانەی کە هەمان ململانەیان هەبوو ڕوونیکردەوە کە بەردەوامی سەقامگیری بەرژەوەندیی هەمووان دەگەڕێت بە قۆناغی سەقامگیری و قۆناغی ناسەقامگیری بەجێدەهێڵێت و گەشبینی خۆی لەو بارەیەوە دەربڕیت و داوای لەلێبەرچاوگرتنی ئەو تەحەدیاتانەی ڕووبەڕووی عێراق دەبێتەوە و زاڵبوون بەسەر ئەو ئاستەنگانەدا لەماوەیەکی پێوانەییدا لەبەرچاو بگیرێت.
سەماحەتی ئاماژەی بەوەدا کە بوونی بزووتنەوەیەک لەناو هێزە سیاسییە سوننەکاندا بۆ پێشکەشکردنی چەند کاندیدێک و دواتریش بەرەو پێشەوە چوون بە دواکەوتنی بڕیاری هەڵبژاردنی سەرۆکی نوێی ئەنجوومەنی نوێنەران و گەشبینی خۆی دەربڕیت بەوەی کە ئەم کێشەیە لەدانیشتنی پێنجشەممەی داهاتوودا چارەسەر دەکرێت.

بەڕێزیان ڕوونیکردەوە کە سەقامگیریی سیاسی لەگەڵ سەقامگیریی ئەمنی دێت و ئابووری و لەوەی بەرەو سەقامگیریی کۆمەلایەتی و تێکەڵبوونی کۆمەڵگا لەگەڵ سیستمی سیاسی دەبات کە ئەم هەرێمییە دەبێتە هۆی کرانەوەی ناوچەیی و نێودەوڵەتی و تەئکیدی لەسەر گرنگی لێکتێگەیشتنی سیاسی لەنێوان هێزە سیاسییەکان وەک دەربڕینی لێکتێگەیشتنی کۆمەڵایەتی لەنێوان پێکهاتەکان کردەوە و ڕوونیکردەوە کە یاساکان چاوەڕێی ڕێککەوتنن لەسەر فەلسەفە و ڕێکخستنیان و ئاماژەمان بەوەدا کە چارەسەرکردنی فەلسەفەی یاساکان بەسە بۆ چارەسەرکردنیان و شەرعییەتپێدان.
بەڕێز حەکیم ئاماژەی بەوەدا کە حکومەتەکەی سوودانی لەکەشوهەوای سەقامگیریی ناوخۆیی و دەرەکی ئەرکەکانی جێبەجێ کردووە کە کەڵەکەبووی کاری حکوومەتە ڕاکشاوەکانی پێشووە و ئەمەش ئەمەش شاهیدی ئاستێک لەڕەزامەندی جەماوەر لەحکومەت دەبینین و لەئەنجامدا هەنگاوی جددی لەبواری خزمەتگوزاری و گەشەپێدان بەدیهاتووە کە ئەمەش سەرکەوتنێکە بۆ ئیئتیلافی ئیدارەی دەوڵەت بەتایبەتی هێزە پشتیوانەکانی حکومەت هاوکات سەیری ڕاپرسییەکان بکرێت کە باس لەڕەزامەندی جەماوەر لەحکومەت و هێزە سیاسییەکان دەکات کە ئەمەش دەستکەوتێکی گەورەیە و زەمینەیەکی نوێیە بۆ پێکهێنانی حکومەتەکانی داهاتوو.

بەڕێز حەکیم گوتی " عێراق زۆر گەورەترە و ناکرێت لایەنێکی دیاریکراو کەمی بکاتەوە و ئەمەش بە

ئەزموونی سەلمێنراوە و ئیئتیلافی ئیدارەی دەوڵەت دامەزراوی ڕاستەقینەی حکومەتی سودانییە" ئاماژەی بەوەشکرد کە خەسڵەتەکانی دەوڵەتی لامەرکەزی کە دەستوور دامەزراوە و ئاماژەی بەوەدا کە عەقڵییەتێک هەیە کە مەیلی مەرکەزییەتی هەیە بەهۆی مەرکەزییەتی توند لە سەردەمی ڕابردوودا، ڕوونیشیکردەوە کە هەنگاونان بەرەو لامەرکەزییەتی کارگێڕی هێواش دەڕوات و هیوادارین خێراتر بەرەو لامەرکەزییەت هەنگاو بنێن و کۆتایی بە دۆخی ململانێی نێوان مەرکەزییەت و لامەرکەزییەت بهێنین.

جەنابی جەختی لەوە کردەوە کە پێویستە لە هەمان کاتدا گوێ لە تێڕوانینی حکومەتی هەرێم و حکومەتی فیدراڵ بگیرێت سەبارەت بە پرسە هەڵپەسێردراوەکان، تەئکیدیشی لەسەر گرنگی دروستکردنی متمانە بە بەدیهێنانی دۆخێکی تەبایی کردەوە و ئاماژەی بەوەدا کە کێشە هەڵپەسێردراوەکان پێویستیان بە کات هەیە بۆ چارەسەرکردنی لە وڵاتانی سەقامگیردا نەک عێراق کە بە سەردەمێکدا سەقامگیری و متمانە نەماوە و ئەوەی بەدەستهاتووە لە ئاستی خواست نییە، بەڵکو زۆر نزیکە لە واقیعی سیاسی.

سەماحەتی داوای چاوخشاندنەوەی بە یاسا پێشنیازکراوەکان و ئاستی بەرەوپێشچوونەکان لە پەسەندکردنیاندا تەئکیدیکردەوە کە قەبارەی ئەو دەستکەوتانەی بەدەستهاتوون گەورەن و پابەندبوون بە بەرنامەی حکومەت و ئاگادارکردنەوەی هێزە سیاسییەکانی دیکە لەئاستی دەستکەوتەکان و ئیمزاکردنی لیژنەیەکی وەزاری نوێنەرایەتی سەرجەم پێکهاتەکان و ئاماژەی بەوەشکرد کە چوارچێوەکە هێشتا لەگفتوگۆدایە لەهەڵبژاردنەکانی داهاتوودا و تەئکیدیشیکردەوە کە هاوپەیمانی هێزەکانی دەوڵەت بوونی خۆی لەگۆڕەپانی سیاسیدا سەلماندووە و دوایین دیمەنی سەلماندن هەڵبژاردنە خۆجێییەکانی ئەم دواییانە بوو و ئەگەر لەگەڵ تێڕوانینەکەی خۆی بگونجێت یان وەک بەشێک لە پابەندبوونی بە چوارچێوەی هەماهەنگی، لایەنگری ناونیشان و ڕەنگی سیاسی دەکات.

بەڕێز حەکیم جەختی لەوە کردەوە کە گواستنەوە لە قۆناغی ململانێی پێکهاتەکانەوە بۆ کێبڕکێی نێو یەک پێکهاتە حاڵەتێکی پۆزەتیڤە و کێبڕکێی نێو پێکهاتەکان کێبڕکێیەکی سیاسییە نەک پێکهاتەکان کە یارمەتیدەرە بۆ پشتیوانیکردن و پەرەپێدانی سیستەمی سیاسی، ڕوونیشیکردەوە کە بەرنامە هەن کە هێزە جیاوازەکان لەسەر ئاستی نەتەوەیی و مەزهەبی زیاتر کۆدەکاتەوە لەوەی کە هێزە سیاسییەکان لەناو یەک پێکهاتەدا کۆبکەنەوە و داوای زانینی دەستکەوتەکان و شانازی پێوە بکەن.

بەڕێز ئەلحەکیم هاوخەمی خۆی لەگەڵ گەلی فەلەستین و لوبنان دووپاتکردەوە و داوای دامەزراندنی سندوقێکی تایبەتی بۆ ئاوەدانکردنەوەی لوبنان و فەلەستین کرد دوای وەستانی جەنگ و داوای بەردەوامی یارمەتی مرۆیی بۆ لێقەوماوان و ئاوارەکان و پشتیوانی سیاسی و میدیایی دووپاتکردەوە.